

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Studijní program: Etika a kultura v mediální komunikaci

Daniel Rošt

Etika sportu se zaměřením na transgender sportovce

Bakalářský projekt

Vedoucí práce: ThLic. Mgr. Michal Štverák

Olomouc 2024

Prohlašuji, že jsem tento bakalářský projekt vypracoval samostatně a použil jsem pouze uvedenou literaturu a další zdroje.

V Olomouci 7. dubna 2024

Daniel Rošt

Těmito řádky bych chtěl poděkovat svému vedoucímu práce ThLic. Mgr. Michalu Štverákovi za jeho velkou trpělivost a navedení při psaní této práce. Jeho poznámky a postřehy k této práci mi byly velkým přínosem. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mi byli během studia oporou.

Obsah

Úvod.....	5
1 Etika sportu	7
1.1 Etika	7
1.2 Sport	8
1.2.1 Počátky etiky sportu na OH	9
1.3 Etika sportu v dnešní době	10
1.4 Rámec Mezinárodního olympijského výboru o spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci	11
1.4.1 Inkluze	11
1.4.2 Nediskriminace.....	13
1.4.3 Spravedlnost	13
2 Transgender.....	15
2.1 Podmínky pro změnu pohlaví	15
2.2 Normy v jednotlivých sportovních odvětví pro transgender sportovce	16
2.2.1 World Aquastics	17
2.2.2 World Athletic	20
2.2.3 World Rugby	22
3 Fair-play ve sportu	23
3.1 Fair-play a transgender sportovci	24
4 Analýza publikovaných článků metodou Potter Box.....	25
4.1 Článek: „Porazila soupeře i soupeřku. Transgender šipkařka získala v jednom týdnu tituly proti mužům i ženám“	25
4.2 Článek: „Žijeme teď v šílené době, ohrazuje se bývalá boxerka proti transgender sportovcům“	26
5 Mediální výstup.....	28
Závěr.....	29
Anotace.....	31
Abstract	32
Bibliografie.....	33

Úvod

Téma své bakalářské práce jsem zvolil na doporučení paní magistry Veteškové, která zdůrazňovala výběr tématu, které je mi blízké. Od toho okamžiku jsem si uvědomil, že téma na oblast spojenou se sportem, bude nejlepší volbou. Sport hraje v mém životě významnou roli, protože jsem se mu věnoval již od dětství. Domnívám se, že díky sportu jsem se naučil spolupracovat s týmem a hlavně být spravedlivý vůči soupeřům.

Když jsem se poprvé setkal s články o transgender sportovcích, měl jsem jasný názor na toto téma: „Ženy jsou ve sportu v porovnání s transgender ženami znevýhodněny a neměly by s nimi soutěžit.“. Už v dětství jsem byl citlivý na projevy nespravedlnosti a toto téma pro mě bylo i z tohoto důvodu poutavé. Sport má pro mě velký význam v etickém rozměru. Během třech let studia na vysoké škole jsem se snažil osvojit si schopnost nepřístupovat k věcem jednostranně, ale zkoumat je z různých perspektiv. Právě tuto myšlenku bych chtěl vnést do této práce.

Svou práci bych chtěl rozdělit na čtyři kapitoly. V první kapitole se zaměřím na etiku sportu a rámec Mezinárodního olympijského výboru (MOV) ohledně spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci. V kapitole budu pojednávat o etice, která zkoumá morální rozhodnutí a hodnoty. Dále bych chtěl v této kapitole představit stručně historii sportu i s jeho významem v současné společnosti. Závěrem této kapitoly bych chtěl představit rámec MOV o spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci. Tyto body bych chtěl v podkapitolách více rozvést a odpovědět si tak na otázku, zda tento rámec jde naplnit.

Ve druhé kapitole se nejprve zaměřím na identifikaci transgender osob a jejich proces transformace a následně se pak budu hlouběji zabývat problematikou transgender sportovců. Pro tuto kapitolu jsem vybral tři mezinárodní sportovní organizace, které se liší v přístupu účasti transgender sportovců ve svých soutěžích oproti MOV. Těmito organizacemi jsou World Aquastics, World Athletic a World Rugby.

Ve třetí kapitole se budu věnovat fair-play a jeho významu ve sportu. Tato kapitola bude začínat historickým vývojem až po moderní pojetí. Do této části bakalářské práce bych chtěl také vnést myšlenku, zda účast transgender sportovců je v rámci fair-play či nikoli.

V následující kapitole se chci věnovat dvěma publikovaným článkům, které budu analyzovat pomocí metody pro přijímání etických rozhodnutí Potter box. Na závěr představím svůj mediální výstup, kterým je podcast a text v podobě anonce.

Cílem mé práce je představit čtenářům tuto problematiku transgender sportovců a pomocí jednotlivých kapitol přijít s jasným názorem, který mohou brát za relevantní.

1 Etika sportu

V této kapitole popíšu etiku, sport a rámec Mezinárodního olympijského výboru (MOV) o spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci. V etické části vysvětlím pojem etika a také se zaměřím na otázky, kterými se etika zabývá. Následující část této kapitoly věnuji sportu, jelikož si myslím, že je důležité představit sport z pohledu hodnot a také ukázat, jakou má sport ve společnosti roli. Poslední částí této kapitoly bude již zmíněný rámec MOV, kterým chci demonstrovat snahu MOV k začlenění transgender sportovců a zároveň otevřít téma transgender sportovců.

1.1 Etika

Etika je součástí filozofie a zabývá se tím, co je správné a co naopak není. Také zkoumá mravní rozhodnutí lidí a způsob, kterým se ho lidé snaží odůvodnit. Etiku je možné aplikovat do většiny oblastí života, ve kterých lidé jednají. Ať už je to zdravotnictví, politika, ale i sport, kterému bych se chtěl níže věnovat. Etika vychází ze základních otázek: *Jak žít dobrý život? Co je správné a dobré?* Cílem však není najít konkrétní kodex chování, ale najít základní hodnoty, podle kterých bychom mohli žít šťastný a spravedlivý život.¹

Podle Hogenové jsou nejstarší pojmy etiky *dobro* a *zlo*, které podle ní prošly během let řadou změn, avšak jejich jádro zůstalo neměnné.² Sókrates jako jeden z prvních bádá po dobru jako takovém. Podle něj poznání dobra povede ke konání dobra. Chce-li se rovněž mít člověk dobře, tak také musí konat dobro. Mravní ctnost tedy podle Sókrata vyplývá z poznání. Naopak zlo vyplývá z nevědomosti. Následkem konání dobra je *eudamonia*.³ Platón, žák Sókrata, spojuje etiku s estetikou. Co je krásné, je dobré a zároveň i pravdivé. Stejně jako Sókrates má Platón názor, že konat dobře jde snadno z vlastní vůle. Podle něj bychom se také měli odklánět od tělesného života a usilovat o duchovní a mravní ctnosti a estetické prožitky.⁴ Aristotelés se liší od předchozích myslitelů tím, že vymaňuje člověka z řízení bohů a osudu. Platón hledal blaženost v posmrtném životě, Aristotelés zase v tomto světě a životě. Nejvyšší ctností je podle něj blaženost, která spočívá v hledání zlaté střední

---

¹ THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Filozofie (Portál). Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-806-6, str. 14-15.

² HOGENOVÁ, Anna. *Etika a sport*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-499-3, str. 3.

³ ŠILER, Vladimír. *Etika: (studijní opora pro distanční vzdělávání)*. Vyd. 1. v tištěné podobě. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007. ISBN 978-80-7368-323-8, str.82. Eudamonia je blaženost neboli vnitřní pohoda vznikající z mravného, ctnostného a dobrého jednání.

⁴ Tamtéž, str. 82.

cesty na základě rozumu. Podle něj je dobré to, čeho je akorát a zlem se stává to, čeho je příliš.⁵

Dalším myslitelem, který utvářel etické myšlenky byl Tomáš Akvinský. Vycházel z křesťanské tradice a usiloval o racionální podložení křesťanské morálky. Významný vliv na něj měl Aristotelés. Spojením Aristotelovy světské filozofie a náboženské katolické tradice církve je pojetí etiky známé jako přirozený zákon. Přirozený zákon vychází z Aristotelovy myšlenky o tom, že každá věc má svůj účel. Tento přístup byl cenný v případě mravních dilemat, na které neexistoval precedens v Bibli.⁶

V Platónově Ústavě vyslovuje myšlenku Thrasymachos⁷, podle kterého je spravedlivé to, co je v zájmu silnějšího. Netvrdí však, že je to ideál, ale je to výsledek jeho pozorování. Co je vlastně počátkem morálky? Jak se ve společnosti morálka rodí a jak se udržuje? Je založena na čistém rozumu, vzájemném souhlasu nebo emocích?⁸ Tyto otázky bych chtěl vnést do své práce, jelikož pokud si je každý sám v sobě řekne a zodpoví, může mít čistější vhled do problematiky transgender sportovců.

Níže bych chtěl představit myslitele 17. a 18. století, podle kterých je morálka založena spíše na citu než na rozumu. Thomas Hobbes věřil, že morálka je otázkou vášni: „*Veškerému dobrovolnému pohybu předchází myšlení, plánování činnosti za nějakým účelem. To záleží na chutích či touze, láska nebo nenávisť, touha či odpor jsou zdroje myšlenek vedoucí k dobrovolnému jednání.*“⁹

Podle Davida Huma jsou touhy tím, co nás motivuje v našem jednání. Následně po nich přichází na řadu rozum, který vášním sděluje, nakolik je naše jednání povede ke štěstí. „*Rozum je a měl by být pouhým otrokem vášni a nikdy si nemůže nárokovat jinou roli než jim sloužit a poslouchat je.*“¹⁰

1.2 Sport

Slovo „sport“, kterým se v průběhu devatenáctého století začaly označovat vznikající pohybové hry a tělesná cvičení, je odvozeno z latinského slova *disportare*.¹¹ Toto slovo je označováno jako rozptylovat, bavit se. V době svého vzniku byl sport pouze pohybovou

---

⁵ ŠILER, Vladimír. *Etika: (studijní opora pro distanční vzdělávání)*. Vyd. 1. v tištěné podobě. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007. ISBN 978-80-7368-323-8, str. 83.

⁶ THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Filozofie (Portál). Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-806-6, str. 75-76.

⁷ Antický řecký sofista.

⁸ THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Filozofie (Portál). Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-806-6, str. 85.

⁹ Tamtéž, str. 89.

¹⁰ Tamtéž, str. 91.

¹¹ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001. ISBN 9788085927856, str. 626.

zábavou a měl převážně rekreační charakter.¹² Novodobý sport do sebe zahrnul tělesné cvičení, lidové hry a zápasy, které mají kořeny ve starověku i středověku. Různé prvky ve sportu vznikly i převzetím z různých kultur. Například lukostřelba s akrobacií mají své prvky v historii. Sport v historii nebyl pouze o tělesném cvičení, ale měl také funkce náboženské a magické.¹³ Zápas jednotlivců či skupin mnohdy symbolizoval souboj dobra se zlem. Tento souboj byl chápán jako rituál, který symbolizoval obnovu lokální komunity s ochranným božstvem. Tyto rituály také sloužily k posílení autority panovníka nad poddanými.¹⁴

Moderní sport také neplní funkci pouze pohybovou. V dnešní době přispívá sport sociálnímu, kulturnímu i ekonomickému rozvoji. Například díky olympijským hrám, na které se sjíždí sportovci z celého světa, se mohou šířit hodnotové ideje, které mohou být o posilování, fair-play, ochraně lidských práv i rasismu. Právě díky velké sledovanosti se tyto ideje šíří k velkému množství lidí.¹⁵

1.2.1 Počátky etiky sportu na OH

Uvažování o etice vzhledem k porušování pravidel a řádu můžeme ve sportu najít v prvních Olympijských hrách. Přestože nejsou dochované záznamy o prvních olympijských hrách, tak máme první dochovaný záznam o prvních vítězích z roku 776 př. n. l.¹⁶ To však neznamená, že se před tímto záznamem žádné hry nekonaly. Význam Olympijských her nebyl pouze sportovní, ale také spirituální. Při slavnostním zahájení her se konalo obětování Diovi a následně ostatním bohům a hrdinům. Po tomto aktu přišlo na řadu skládání *horkos*, což byl olympijský slib. Tento slib skládali závodníci, trenéři i doprovod a museli tak přísahat, že se nedopustí žádného podvodu. *Helladonikové*¹⁷ přísahali, že budou poctivě rozhodovat. V případě porušení olympijského slibu Řekové věřili, že bude seslán boží hněv a také dotyčné čekaly vysoké pokuty.¹⁸

Vítězům olympijských her byli pokládány velké pocty. Když dostal sportovec olivový věnec, byla to pro něj největší pocta, kterou mohl ve své sportovní kariéře dosáhnout. Jeho

---

¹² ČECHÁK, Vladimír a LINHART, Jiří. *Sociologie sportu*. Naučná literatura. Praha: Olympia, 1986, str. 7.

¹³ Tamtéž, str. 8.

¹⁴ Tamtéž, str. 9.

¹⁵ KUNZ, Vilém. *Společenská odpovědnost ve sportu*. Praha: Grada Publishing, 2020. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-1209-8, str. 19-21.

¹⁶ SCHALLER, Gérard a KOVÁŘ, Pavel, ŽURMAN, Alexandr a NOVÁKOVÁ, Marcela (ed.). *Olympijské hry Od Athén k Athénám: 1896-2004*. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-852-0, str. 8.

¹⁷ Rozhodčí.

¹⁸ SOMMER, Jiří. *Malé dějiny sportu, aneb, O sportech našich předků--: sportování ve znamení býčích rohů, jak to vypadalo v Olympii, gladiátorské hry, Artušovské hry, lov jako sport, rodí se fotbal, hry gentlemanů, moderní olympijské hry*. Olomouc: Fontána, 2003. ISBN 80-7336-116-7.

vítězství bylo poctou jak pro něj, tak i pro jeho vlast. Byl také symbolem cti a slávy. Kromě velké slávy čekala na vítěze i velká suma drachem.¹⁹

Z těchto informací tedy můžeme odvodit, že olympijským slibem se zajišťovala spravedlivá soutěž. Také vítěz olympijských her je zároveň považovaný za významný morální vzor. Díky svým mimořádným úspěchům představoval vyšší morální hodnoty oproti ostatním.

1.3 Etika sportu v dnešní době

Do šedesátých let dvacátého století bylo možné uvažovat o etice sportovce, a to nejčastěji ve spojení se zdravím, výkonností a rozvíjením sil. V dnešní době bychom mohli přemýšlet o etice sportu v mnohem širším spektru. Musíme brát na vědomí všechny sportovně zúčastněné. Mezi ně patří sportovci, fanoušci, sponzoři, a dokonce i státní instituce.²⁰ Etika sportu je mnohdy narušena různými vlivy. Mezi ně patří doping, komercializace sportu i rostoucí prioritou úspěchu nad férovostí ve hře.²¹

Pokud má etika sportu posoudit správně všechny stránky sportovce, musí naslouchat oborům, které jsou relevantní. Na první místo patří medicína, kde jejím zástupcem bude sportovní lékař. Prioritou sportovního lékaře by mělo být zdraví sportovce, nikoliv z něj však za každou cenu dostat výkonnost. Hned za sportovním lékařem je trenér, který by měl mít na starosti všechny další záležitosti týkající se sportovce např. finance, sportovní materiál atd. V tomto ohledu bychom měli mít vždy na paměti že: „*Usiluje-li sport o měření schopnosti jednotlivce nebo kolektivu, která by neměla být dovedena na doraz lidských možností, nebo dokonce za ně, vždyť tím by vlastně sport přestal být lidskou záležitostí.*“²²

Sport je v obecné rovině účinným prostředkem k posílení jedince, kdy se díky sportu může připravit na situace, kterého mohou během života potkat. Mezi tyto situace patří emociální vyrovnání se s prohrou nebo schopnost sebekázně a solidarity vůči ostatním. Těmito aspekty se zabývá pedagog volného času.²³

V dokumentu, který vytvořilo dikasterium²⁴ pro podporu jednoty křesťanů, je z mého pohledu kladen důraz na týmovou spolupráci a spravedlivou hru. Z dokumentu také vyplývá,

---

¹⁹ CZUCZOR, Richard. *Etické principy antických her ve sportu* Online. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury. 2014. Dostupné z: <https://theses.cz/id/czfeg7/>. [cit. 2024-04-11], str. 20.

²⁰ SKOBLÍK, ThDr. Jiří. *Morálka v křesťanské praxi* [online]. In: [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.pastorace.cz/Knihovna/10-Etika-sportu.html>

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

²³ Tamtéž.

²⁴ Instituce zřízená ke správě katolické církve v jemu vymezené oblasti.

že sport a křesťanská víra má mnohé společné ve směru správného jednání mezi lidmi i soupeři. Naopak odsuzuje prospěchářské či nesportovní praktiky, kterými je sport narušen např. politickými, ekonomickými a jinými vlivy.²⁵

1.4 Rámec Mezinárodního olympijského výboru o spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci

Ve sportu můžeme nalézt spousty etických otázek o spravedlnosti, inkluzi, diskriminaci a s tím spojených dilemat. V dnešní době je ve světě velkým tématem zařazení a působení transgender sportovců, proto bych se chtěl tomuto tématu v dalších kapitolách více věnovat. Mezinárodní olympijský výbor (MOV) vydal rámec o spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci, kterým se snaží vytvořit stejné podmínky pro všechny zúčastněné sportovce a nikdo se necítí znevýhodněn: „*Tento rámec je vydán jako součást závazku MOV k dodržování lidských práv a jako součást opatření přijatých na podporu rovnosti žen a mužů.*“²⁶

Cílem tohoto rámce je umožnit lidem, kteří mají různou genderovou identitu nebo pohlaví, bezpečné a nediskriminující prostředí pro sportování. Obzvláště toto platí na vrcholové úrovni. MOV také dovoluje, aby velká část sportovních soutěží byla rozdělena na muže a ženy. Přesto by měla být zachována spravedlivost a bezpečnost a nemělo by hrozit vyloučení ze soutěže na základě transgender identity nebo pohlaví.²⁷

1.4.1 Inkluze

Podle Mezinárodního olympijského výboru jsou principy týkající se inkluze jasné. Každý, bez ohledu na svou genderovou identitu nebo variantu pohlaví, by měl mít příležitost účastnit se sportu. Sportovní organizace by měly spolupracovat na urychlení procesu inkluze a přijímání opatření k prevenci diskriminace. Zároveň by měly být organizace odborně vyškoleny, aby byly schopny řešit otázky týkající se těchto principů. Cílem je zajistit spravedlivý přístup k těmto otázkám na základě uvedených zásad.²⁸

---

²⁵ “*Giving the best of yourself: a Document on the Christian perspective on sport and the human person, from the Dicastery for Laity, Family and Life, 01.06.2018.* Online. SUMMARY OF BULLETTIN. 2018. Dostupné z: <https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2018/06/01/180601b.html>. [cit. 2024-04-03].

²⁶ IOC Framework on fairness, inclusion and non-discrimination on the basis of gender identity and sex variation. In: Transathlete.com [online]. 16.11.2021 [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.transathlete.com/_files/ugd/2bc3fc_483de30a599e4972b418f20994048b5a.pdf, str. 1-2.

²⁷ Tamtéž, str. 1-2

²⁸ Tamtéž, str. 2-3.

V posledních letech se rovnoprávnost pohlaví a právo na sebeurčení dostalo do sportu. Je to jistý trend, který je v posledních letech velmi podporován. Podpora přichází z různých LGBTQ+ organizací a poslední dobou i z některých politických stran. Podle mého názoru je největší síla v informovanosti a bourání předsudků.

Přesto bychom si měli položit otázku, kde je hranice práv jedince a kde jeho právo omezuje ostatní? Uveďme si jako příklad olympijské hry, kde sportovci dostávají medaile za první tři místa. Jednu z nich vyhraje transgender sportovec. Je spravedlivé, že olympijskou medaili dostane někdo, kdo má větší biologickou výhodu oproti svým soupeřům? Nepochází tím k odpírání medaile někomu, kdo tuto výhodu nemá?²⁹ Sportovní lékař Jiří Dostál v rozhovoru pro DVTV říká: „*Nikdo nebere transgender sportovci právo sportovat v jeho oblíbeném sportu, ale pro závodní sport, zejména profesionální, by měla platit jasná kritéria přednosti spravedlnosti před inkluzí.*“³⁰

Také bych chtěl zde uvést příklad pokusu o inkluzi LGBTQ+ lidí do australského sportu. V Austrálii proběhla kampaň za rovnost manželství, která vedla ke změnám v zákoně o manželství v roce 2017. Výzkum zachytil negativní dopad kampaně o manželské rovnosti, tak i o náboženských svobodách LGBTQ+ lidí. Tyto události vedly ke zvýšené diskusi a zároveň k negativním projevům na úkor LGBTQ+ lidí. V roce 2016 se konala v Austrálii první hra „*Pride game*“. Ze vzorku 673 lidí, kteří se identifikovali jako LGBTQ+, jež se účastnili Australské fotbalové ligy bylo 60% z nich svědky homofobie nebo transfobie a 47% označilo tuto účast za nebezpečnou pro LGBTQ+ lidi. Podobné statistiky jsou i z australského kriketu.³¹

Z mého pohledu se vytváří čím dál větší povědomí o rizicích LGBTQ+ ve sportovním prostředí. Přesto data ukazují, že ve sportu je to pořád velký problém. LGBTQ+ osoby stále trpí diskriminací a stigmatizací v důsledku své sexuální orientace nebo genderové identity. Domnívám se, že dokud nebude společnost liberálnější a otevřenější, tak k inkluzi jen těžko dojde.

---

²⁹ DOSTÁL, Jiří. CO NEZAZNĚLO V DVTV: PROBLEMATIKA TRANSGENDER SPORTOVKYŇ [online]. 28.6.2021 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.centrumSportmed.cz/blog-sportovni-medicina/transgender-sport>

³⁰ *IOC Framework on fairness, inclusion and non-discrimination on the basis of gender identity and sex variation.* Online. In: Transathlete.com. Dostupné z: https://www.transathlete.com/_files/ugd/2bc3fc_483de30a599e4972b418f20994048b5a.pdf. [cit. 2023-03-22].

³¹ Storr, R., Jeanes, R., Rossi, T., & Iisahunter. (2022). Are we there yet? (Illusions of) Inclusion in sport for LGBT+ communities in Australia. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(1), 92-111. <https://doi.org/10.1177/10126902211014037>

1.4.2 Nediskriminace

Mezi jednotlivé cíle MOV patří také idea, aby nedocházelo k cílenému vylučování sportovců na základě jejich genderové identity, fyzického vzhledu nebo pohlaví. Sportovci by měli být hodnoceni podle kritérií, které nejlépe odpovídají jejich sebeurčené genderové identitě. Pokud by mělo dojít k testování výkonu nebo fyzické kapacity, tak by to nemělo probíhat cíleně na základě pohlaví nebo genderové identity.

Cíle, které jsou stanoveny pro nediskriminaci transgender osob jsou z mého pohledu eticky správné, jelikož by nikdo neměl být odsuzovaný za genderovou identitu. Obzvlášť když si prochází změnami (sociálními i fyzickými), které níže uvedu v kapitole o transgenderu.³²

Evropská rada ve své zprávě z roku 2016 uvádí, že by měla být respektována lidská práva, která jsou všeobecná a platí pro všechny.³³ I přes tuto zprávu z Evropské rady není jednotný názor na LGBTQ+ osoby a jejich práva. Není jednotný jak v politické sféře, tak ve společnosti. Z mého pohledu je to stále v rovině postupného společenského přijímání.

1.4.3 Spravedlnost

Pokud se sportovní organizace rozhodnou vydat kritéria způsobilosti pro kategorie mužů a žen pro danou soutěž, měly by tak učinit s ohledem na:

- a) *Poskytování důvěry, že žádný sportovec v rámci kategorie nemá nespravedlivou a nepřiměřenou konkurenční výhodu (konkrétně výhodu získanou změnou těla, které neúměrně převyšuje ostatní účastníky a má tím jisté výhody, které existují na elitní úrovni).*
- b) *Předcházení ohrožení bezpečnosti ostatních sportovců.*
- c) *Zabránění sportovcům prohlašovat genderovou identitu odlišnou od té, která je trvale odlišná a trvale používána s cílem přihlásit se do soutěže v dané kategorii.³⁴*

Otázka, zda transgender sportovci narušují spravedlnost ve sportu, lze zkoumat z různých pohledů např. z biologického, vědeckého i lidskoprávního aj. Z mého pohledu bychom se prvně měli zabývat biologickým a vědeckým pohledem a z nich následně vyvodit patřičný postoj k této nelehké otázce spravedlnosti. Domnívám se, že spravedlnost je ve

---

³² Storr, R., Jeanes, R., Rossi, T., & Iisahunter. (2022). Are we there yet? (Illusions of) Inclusion in sport for LGBT+ communities in Australia. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(1), 92-111. <https://doi.org/10.1177/10126902211014037>

³³ *Závěry Rady o rovnosti LGBTI osob*. Online. In: Evropská rada. 2016, 23.2.2018. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/06/16/epsco-conclusions-lgbti-equality/>. [cit. 2024-03-03].

³⁴ Tamtéž.

sportu klíčová a nemyslím si, že je správné ubírat spravedlnost transgender sportovcům nebo naopak cisgender sportovcům.

2 Transgender

Transgender lidé jsou v dnešní době čím dál více konfrontovaná skupina v médiích, na sociálních sítích, ale i ve sportu. Kdo jsou vůbec transgender lidé? Pokud se někdo označuje za transgender osobu, tak je to jedinec, který se narodil jako muž nebo jako žena, ale jeho identifikace se neslučuje z jeho biologicky daným pohlavím. Je spousta možností, jak mohou transgender osoby žít svůj život. Jedna z možností je přiznání svojí identity navenek, tzn. v práci, doma, v rodině, a přesto neprojit změnou pohlaví. Další možností je podstoupit hormonální léčbu a změnit své dosavadní pohlaví. Pokud se bavíme o „transgender ženách“, tak se jedná o jedince, který se narodil jako muž, ale identifikuje se jako žena. Naopak je tomu, pokud jedince nazveme „transgender mužem“. V tomto případě mluvíme o jedinci, jenž se narodil jako muž, ale identifikujeme jej jako ženu.³⁵

2.1 Podmínky pro změnu pohlaví

Může se zdát, že tato kapitola do práce nepatří, ale přesto dle mého názoru je důležité v celém kontextu představit, jak obtížné může být projít si procesem změny pohlaví. V první řadě si člověk musí uvědomit a pojmenovat svojí minoritní sexuální orientaci nebo genderovou identitu. Nejvýstižnější slovo, které se v českém jazyce ustálilo, je anglický výraz „*coming out*“. Tento proces můžeme rozdělit na dvě fáze: vnitřní uvědomění a vnější sdělení. U transgender osob je zvykem, že mezi vnitřním uvědoměním a vnějším sdělením uplyne doba v jednotkách až desítkách let. To může nastat v případě, že člověk propadne ke své jinakosti díky stigmatizaci ve společnosti, a tak podvědomě ignoruje signály jeho jinakosti. Jakmile si jedinec projde tímto procesem a chce podstoupit oficiální změnu pohlaví, čekají ho návštěvy a konzultace u mnoha lékařů.³⁶

Prvním odborným krokem po uvědomění si svého „*pravého já*“ ke změně pohlaví je navštívení sexuologa. Tyto konzultace probíhají opakovaně. Během návštěv klient dostane

---

³⁵ Jones, B.A., Arcelus, J., Bouman, W.P. *et al.* Sport and Transgender People: A Systematic Review of the Literature Relating to Sport Participation and Competitive Sport Policies. *Sports Med* **47**, 701–716 (2017). <https://doi.org/10.1007/s40279-016-0621-y>.

³⁶ Doležalová, P., Heumann, V., Orlíková, B., Hull-Rochelle, G., Pavlica, K., et al. (2021). Rozvoj duševní pohody u transgender klientů. Poznatky a holisticky orientovaný terapeutický přístup. Národní ústav duševního zdraví, Klecany, str. 8.

žádanky na odběry a endokrinologická³⁷ vyšetření, která zjistí, zda bude jedinci vyhovovat hormonální terapii. Po několikaměsíčních sezeních u sexuologa a vyšetřeních se dostává žádanka ke klinickému psychologovi, který posoudí sexuologem navrženou diagnózu.³⁸ Následně jedinec obdrží doporučení od sexuologa, díky kterému si na matrice může dotyčný změnit jméno a příjmení na neutrální. Pokud psycholog usoudí, že bude jedinci vyhovovat jeho zvolené tělo a výsledky vyšetření budou v pořádku, může jedinec podstoupit hormonální léčbu.³⁹

Hormonální léčba slouží k tomu, aby se daný jedinec začal v těle cítit lépe tzn. začíná se tělo přeměňovat. U trans mužů se užívá hormon testosteron, díky kterému se prohlubuje hlas, začínají růst vousy a zastavuje se menstruační cyklus a spousta dalších změn. Trans ženy se naopak užívá hormon estrogen, kdy dochází k růstu prsou, zastaví se produkce spermatu a dochází i ke změně rozložení svalů a tuku. Veškeré změny nastávají postupem měsíců či let. Pokud se jedinec rozhodne pro operativní změny, tak ty jsou jedinci umožněny až po roce hormonální léčby. Operativní změny také musí projít schválením komise MZČR,⁴⁰ která se skládá ze sexuologů, zástupců ministerstva a právníků. Jakmile tito jedinci vydají kladné stanovisko, je možné se objednat na chirurgický zákrok, který je hrazen pojišťovnou. Po zákroku je ze zákona povinná sterilizace.⁴¹ Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku v roce 2017 rozhodl, že vyžádání sterilizace ke změně pohlaví je v rozporu s Evropskou úmluvou o lidských právech.⁴² Pokud by nebyla nutná sterilizace v rámci sportu, tak by to mělo velké dopady na etiku sportu, kvůli produkci hormonů.

2.2 Normy v jednotlivých sportovních odvětví pro transgender sportovce

Mezinárodní olympijský výbor (MOV) aktualizoval svoji politiku tak, aby bylo méně omezení pro transgender sportovce. Tato změna znamená pro transgender muže, že mohou soutěžit v mužské kategorii i přesto, že nepodstoupí operaci na změnu pohlaví nebo nebudou

---

³⁷ Endokrinologie je odvětví medicíny zabývající se diagnózou a léčbou hormonálních poruch.

³⁸ *Jak probíhá „oficiální“ tranzice v ČR?* Online. Trans*parent. Dostupné z: <https://jsmetransparent.cz/pro-trans-lidi/jak-probiha-oficialni-tranzice-v-cr/>. [cit. 2024-01-18].

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Ministerstvo zdravotnictví České republiky.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² KUČEROVÁ, Tereza. Naděje pro trans lidi. ÚS zvažuje zrušení nutnosti operace při změně pohlaví. Online. In: Zpravy.iDNES.cz. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/trans-lide-ustavni-soud-sterilizace-premena-pohlavi.A200213_142845_domaci_kuce. [cit. 2024-04-09].

brát testosteron. Pokud by však testosteron užívali, měli by si dát pozor na pravidla týkající se zakázaných látek.

Změna přišla také k transgender ženám, u kterých není povinná léčba na změnu hranice testosteronu v těle a estrogeneru, místo minimálních dvou let na rozmezí od jednoho do dvou let. Nejvýznamnější změnou však bylo, že nejsou požadované chirurgické změny genitálií a interních modifikací.⁴³ Přesto, že MOV zaujala tento progresivní postoj k transgender sportovcům, tak některé sportovní organizace jako světová atletika, rugby a World Aquatics přitvrdila pravidla v oblasti týkající se transgender žen. Tyto tři sportovní organizace bych rád více rozebral v následujících podkapitolách.

2.2.1 World Aquatics

Dnes nazývaná mezinárodní federace World Aquatics, dříve FINA. Je to federace uznávaná Mezinárodním olympijským výborem, která pořádá mezinárodní soutěže ve vodních sportech. V rámci jejich kompetencí je vyhlášení pravidel a předpisů pro disciplíny plavání, plavání na otevřené vodě, potápění, vodní pólo a skok do vody. Také je zodpovědná za poskytování bezpečných, nediskriminačních, spravedlivých a inkluzivních podmínek pro sportovce. Jak už jsem výše psal o rámci, který vydal MOV ohledně inkluze, spravedlnosti a nediskriminaci, tak na tento rámec reagovala v lednu 2022 Mezinárodní federace sportovní medicíny a Evropská federace asociací sportovní medicíny společným stanoviskem. Podle nich se MOV zaměřila pouze na jeden aspekt, a to na analýzu lidských práv, avšak podle nich nevezala řádně v úvahu biologické, vědecké nebo lékařské aspekty.⁴⁴

Na základě tohoto stanoviska svolala World Aquatics skupinu, která měla zajistit nejlépe dostupné statistické, vědecké a lékařské důkazy, které se zaměřují na rozdíly mezi pohlavími ve sportu. Cílem sběru těchto informací bylo vytvoření kritérií pro transgender sportovce a sportovce XY DSD⁴⁵ v mužské a ženské kategorii. Pracovní skupina se skládala ze skupiny sportovců, vědců, lékařů a právníků.

Sportovní skupina obsahovala sportovce současné i bývalé, trenéry Aquatics i transgender sportovce a trenéry. Shodli se na tom, že musí zůstat primární férovost v soutěžních kategoriích a také, že by mělo být transgender sportovcům a sportovcům 46 XY

---

⁴³ STRÝHALOVÁ, Šárka. *Inkluze dle sexuální orientace a genderové identity ve sportu* [online]. Brno, 2021 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/hsfki/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce Petr FILO.

⁴⁴ *ELIGIBILITY REGULATIONS FOR TRANSGENDER ATHLETES*. PDF. 2nd. 2023. Dostupné také z: <https://resources.fina.org/fina/document/2023/03/27/dbc3381c-91e9-4ea4-a743-84c8b06debef/Policy-on-Eligibility-for-the-Men-s-and-Women-s-Competition-Categories-Version-on-2023.03.24.pdf>.

⁴⁵ Porucha sexuální diferenciacce je vrozený stav s atypickými chromosomy nebo s atypickým somatickým pohlavním vývojem.

DSD s ženskou genderovou identitou dovoleno soutěžit v ženských kategoriích podle kritériích způsobilosti.

Vědecká skupina se skládala z odborníků na fyziologii,⁴⁶ endokrinologii⁴⁷ a lidskou výkonost. Cílem této skupiny bylo prozkoumat nejaktuálnější biologické poznatky týkající se vlivu biologického pohlaví na sportovní výkon a dopadu tranzice potvrzující pohlaví na faktory ovlivňující sportovní výkon. Výsledkem výzkumu této skupiny bylo, že biologické pohlaví je klíčové pro sportovní výkon. Muži poráží ženy ve sportech, které závisí na svalové hmotě, kardiovaskulárních a respiračních funkcích i na velikosti těla a končetin. Přesto všeobecný rozdíl ve výkonosti se objevuje v pubertě. Před pubertou je hladina testosteronu u žen a mužů podobná. Avšak během puberty se koncentrace testosteronu u mužů zvedá dvacetkrát víc, zatímco u žen zůstává hladina stále stejná. Podle vědecké skupiny dochází ke zmírnění účinků testosteronu na stavbu těla, svalovou funkci a další výkonnostní složky, pokud dojde ke změně pohlaví z muže na ženu před pubertou. Přesto zůstanou některé složky, které budou transgender ženám dodávat výhodu nad biologickými ženami.⁴⁸

Právní skupina se skládala z právníků na lidská práva, mezinárodního sportovního práva včetně judikatury⁴⁹ a rozhodčího soudu pro sport. Právní skupina dostala závěry od skupin vědců a sportovců. Na základě toho měla zajistit, aby World Aquastics byla schopna podporovat sportovce a sportovkyně stejně z právního hlediska. Právní skupina tak upravila pravidlo způsobilosti pro World Aquastics, aby nebyla nedostatečně ani nadměrně inkluzivní a to tak, že požadavky a omezení pro transgender ženy a sportovce XY DSD s ženskou genderovou identitou budou omezeny na to, co je přiměřené k dosažení cílů World Aquastics.⁵⁰

Pro transgender ženy to znamená, že aby se mohly účastnit světových soutěží a vytvářet rekordy ve vodních sportech, musí dokázat organizaci World Aquastics, že neprošly

---

⁴⁶ Biologický a lékařský vědní obor, který studuje fungování živých organismů a procesy, jež v nich probíhají na úrovni buněk, tkání resp. pletiv, orgánů a orgánových soustav i celých organismů.

⁴⁷ Odvětví medicíny zabývající se diagnózou a léčbou žláz s vnitřní sekrecí. Mezi tyto žlázy patří například nadledviny, pohlavní žlázy, podvěsek mozkový, štítná žláza, příštítná tělíska a slinivka břišní.

⁴⁸ *POLICY ON ELIGIBILITY FOR THE MEN'S AND WOMEN'S COMPETITION CATEGORIES: (BOTH APPROVED BY THE FINA BUREAU AND RATIFIED BY THE FINA CONGRESS ON 19 JUNE 2022)*. PDF. 2022. Dostupné také z: <https://resources.fina.org/fina/document/2023/03/27/dbc3381c-91e9-4ea4-a743-84c8b06debef/Policy-on-Eligibility-for-the-Men-s-and-Women-s-Competiition-Categories-Version-on-2023.03.24.pdf>.

⁴⁹ Označení rozhodovací praxe nebo publikované rozhodnutí, které se dotýká určité dílčí otázky právní normy.

⁵⁰ *POLICY ON ELIGIBILITY FOR THE MEN'S AND WOMEN'S COMPETITION CATEGORIES: (BOTH APPROVED BY THE FINA BUREAU AND RATIFIED BY THE FINA CONGRESS ON 19 JUNE 2022)*. PDF. 2022. Dostupné také z: <https://resources.fina.org/fina/document/2023/03/27/dbc3381c-91e9-4ea4-a743-84c8b06debef/Policy-on-Eligibility-for-the-Men-s-and-Women-s-Competiition-Categories-Version-on-2023.03.24.pdf>.

mužskou pubertou po Tannerově 2. stádiu⁵¹ nebo před dosažením dvanácti let. Záleží na tom, co nastalo později. Jedinec to prokáže tak, že má úplnou necitlivost na androgeny,⁵² a proto nemohl projít mužskou pubertou. Další možnost je, že pokud transgender ženy jsou citlivé na androgeny, ale jejich mužská puberta byla potlačena od Tannerova stádia 2 nebo před dosažením věku dvanácti let, záleží na tom, co nastalo později. Může se účastnit dané disciplíny World Aquastics. A nepřetržitě držet hladinu testosteronu pod 2,5 nmol/l po dobu sportovní kariéry.

Transgender muži jsou způsobilí soutěžit ve World Aquastics s výjimkou vodního póla a skoků do vody. V těchto dvou disciplínách musí World Aquastics poskytnout formulář transgender mužům o převzetí rizika, kde souhlasí s tím, že může dojít ke zranění při utkání s muži, u nichž je statisticky pravděpodobné, že jsou silnější, rychlejší a těžší než transgender muži. Dále pak pokud sportovci podstupují testosteronovou nebo anabolickou léčbu potvrzující mužské či ženské pohlaví, jsou povinni podstoupit terapeutickou výjimku pro tuto léčbu v souladu s pravidly dopingové kontroly.

2.2.1.1 Lia Thomas

V dnešní době je jednou z nejznámějších transgender sportovních osobností Lia Thomson. Ve svých 21 letech podstoupila hormonální léčbu, kdy u ní klesla hladina testosteronu na požadovanou úroveň pro ženskou kategorii. V roce 2022 vyhrála univerzitní šampionát NCCA⁵³ v ženské kategorii, a to vyvolalo vlnu kritiky.⁵⁴ Na toto vítězství reagovala i právnička a trojnásobná olympijská vítězka, Nancy Hogshead-Makar: „*Chápu, kým (Lia) chce být po celý svůj život. Ať už je to zaměstnání, třída nebo kdekoliv jinde. Ale pokud jde o sport, sport není založen na identitě. Vychází z biologie. Proto máme sportovní kategorii ženy.*“⁵⁵ Naopak Lia Thomas tvrdí, že transgender ženy nejsou hrozbou pro ženský sport. Přesto, že Lia Thomas prošla mužskou pubertou a začala s hormonální léčbou poněkud pozdě, tak stále nedosahuje rekordních časů na dané disciplíny.

---

⁵¹ Je to stupnice tělesného vývoje u dětí, mladistvých a dospělých. Stupnici definuje měření vývoje založené na vnějších primárních a sekundárních pohlavních znacích, jako je velikost prsou, genitálií a růst pubického ochlupení.

⁵² Mužské pohlavní hormony.

⁵³ Národní vysokoškolská atletická asociace.

⁵⁴ PECHAROVÁ, Barbora. *Změnila pohlaví, jen aby mohla vyhrávat? Transgender plavkyně promluvila*. Online. In: SPORT.CZ. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/vodni-sporty-zmenila-pohlavi-jen-aby-mohla-vyhravat-transgender-plavkyne-promluvila-3405946>. [cit. 2024-01-31].

⁵⁵ LORD, Craig. *Nancy Hogshead-Makar To Trans Champion Lia Thomas: 'Sports Not Based On Identity But Biology ... Advantages Of Male Puberty Cannot Be Rolled Back – It Isn't Fair'*. Online. In: News and views on the state of swimming. Dostupné z: <https://www.stateofswimming.com/nancy-hogshead-makar-to-trans-champion-lia-thomas-sports-not-based-on-identity-but-biology-advantages-of-male-puberty-cannot-be-rolled-back-it-isnt-fair/>. [cit. 2024-01-31].

Je společenským problémem výhoda transgender sportovců nebo jde spíše o genderovou identitu? Na tuto otázku bych chtěl odpovědět příkladem Michaela Phels, bývalého olympionika, který získal spoustu medailí z Olympijských her. Pokud se podíváme na jeho stavbu těla a biologický základ, tak je jasné, že má oproti svým soupeřům výhodu. Má nadměrné rozpažení rukou ke své výšce, větší hybnost kloubu v kotníku, který mu dodává větší sílu při kopu. Má tedy celkově větší dispozice k plavání.⁵⁶ Je spravedlivé, aby sportovec s těmito výhodami mohl soutěžit v mužské kategorii? Na tuto otázku jsem hledal odpověď pomocí Anopressu, kdy jsem dal články z posledních deseti let a žádný článek se neukázal.

Idea spravedlnosti a rovných šancí je idealistická a utopická. Rovné šance pro sportovce by platily v případě, že by se rodili naprosto stejní lidé. Každý jedinec je odlišný jak z biologického, tak sociálního hlediska. Rovnosti tedy můžeme dosáhnout jen tehdy, pokud dovolíme závodit všem, jejichž fyzická i psychická úroveň je na stejné úrovni.⁵⁷

Z mého pohledu je hlavním problémem v naší společnosti skutečnost, že bývalí muži soutěží v ženských sportech a nikoli to, že by měli nutně výhodu. I když lze uznat, že existuje určitá biologická výhoda, avšak není tak zásadní, jak by se mohlo na první pohled zdát. Jsem přesvědčen, že větším problémem je celkové vnímání tohoto fenoménu. Každý člověk je jedinečný a příkladem může být i Michael Phelps, který není transgender ženou, přesto má výhodu v mnoha proporcích těla. Je tedy důležité se zaměřit nejen na biologické aspekty, ale i na individuální schopnosti každého sportovce bez ohledu na pohlaví nebo předchozí pohlaví.

2.2.2 World Athletic

Světová atletika stejně tak jako World Aquastics se snaží o to, aby mohl sportovat každý bez ohledu na genderovou identitu a zároveň nabídnout spravedlivé soutěžní podmínky. Pokud však chce být transgender sportovec v soutěži, musí spolupracovat s lékařským managerem a jinými odborníky, kteří se podílí na povinnostech transgender sportovců. Spolupráce spočívá v tom, že předloží všechny potřebné informace a důkazy, které si lékař či jiní odborníci vyžádají.

---

⁵⁶ DE BELLEFONDS, Colleen. *Why Michael Phelps Has the Perfect Body for Swimming*. Online. In: BIOGRAPHY. 2020. Dostupné z: <https://www.biography.com/athletes/michael-phelp-perfect-body-swimming>. [cit. 2024-03-03].

⁵⁷ JIRÁSEK, Ivo. *Filosofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1176-8, str. 283.

Transgender muži budou moci být způsobilí k účasti na soutěžích, pokud poskytnou uspokojivé písemné prohlášení lékařskému manažerovi,⁵⁸ že je jejich genderová identita mužská. Pokud to bude v pořádku, lékařský manager vydá písemné potvrzení o způsobilosti sportovce k soutěži. Pro transgender sportovkyně platí stejné podmínky jako u mužů. Dále také transgender sportovkyně nesmí projít žádnou částí mužské puberty, a to ani po Tannerově 2. stádiu a také po dvanáctém roce života. Stejně tak musí mít od puberty koncentraci testosteronu v séru pod 2,5 nmol/l. Tuto koncentraci testosteronu musí udržovat po celou dobu své sportovní kariéry. Jinak nebude moci soutěžit v ženských kategoriích nebo ji nebude uznaný žádný světový rekord.⁵⁹

2.2.2.1 Laurel Hubbardová

Vzpěračka z Nového Zélandu, která se účastnila Olympijských her v Tokiu v roce 2020. Jakmile se Hubbardová kvalifikovala na OH, tak tím rozpoutala spoustu kritiky, ale i pozitivní reakce ze strany LGBTQ+ lidí. Na tuto událost reagoval Chris Mosier, jenž jako první transgender muž soutěžil na olympijských zkouškách v USA. Řekl: „*Tento okamžik je neuvěřitelně významný pro trans komunitu, pro naši reprezentaci ve sportu a pro všechny trans lidi a nebinární děti, aby viděli sami sebe a věděli, že sport je pro ně místo.*“ Naopak bývalá vzpěračka Tracey odsuzuje transgender atletku Laurel Hubbard: „*Všem nám jde o rovnost žen ve sportu, ale právě teď nám byla odebrána.*“

Téma vlivu veřejných názorů a komentářů sportovců na účast transgender atletů v profesionálním sportu je citlivým tématem a vyžaduje opatření k zachování rovnováhy a objektivity. Je klíčové, aby média a široká veřejnost přistupovaly k této problematice s respektem a vyvarovaly se šíření nenávistných projevů či diskriminace. Zároveň je nezbytné, aby informovaly o případném porušování pravidel, aniž by podněcovaly negativní postoje. Toto téma si vyžaduje vyvážený a objektivní přístup k zajištění férové diskuse.

Je legitimní diskutovat o spravedlnosti účasti transgender sportovců v daném kontextu. Nicméně je důležité zdůraznit, že účast atletek, jako je Hubbardová, byla povolena v souladu s platnými pravidly. Poukazovat na tuto skutečnost a současně respektovat zásady rovnosti a férovosti v profesionálním sportu představuje klíčový aspekt diskuse o tomto kontroverzním tématu.

---

⁵⁸ Kvalifikovaná osoba, která má oprávnění od World Athletics jednat jejím jménem ve věcech vyplývajících z jejich řádu.

⁵⁹ *ELIGIBILITY REGULATIONS FOR TRANSGENDER ATHLETES*. PDF. 2nd. 2023. Dostupné také z: <https://worldathletics.org/download/download?filename=c50f2178-3759-4d1c-8fbc-370f6aef4370.pdf&urlslug=C3.5%20%E2%80%93%20Eligibility%20Regulations%20Transgender%20Athletes%20%E2%80%93%20effective%2031%20March%202023>.

2.2.3 World Rugby

Rugby je sport, který je založený na fyziologických atributech jako je velikost postavy, síla atd. Tyto atributy dávají hráčům jisté výhody, které přispívají k jejich bezpečnosti a zároveň výkonu. Směrnice ohledně transgender sportovců je založena na konzultaci s nezávislými odborníky z mnoha odvětvích jako fyziologie, práva, socioetiky a medicíny.⁶⁰

World rugby v současné době zakázalo transgender ženám hrát rugby. Světová organizace se opírá o biologické výhody testosteronu a díky tomu hrozícímu riziku zranění. Přesto, že dochází k potlačení testosteronu na úroveň žen, tak celková i svalová hmotnost se sníží maximálně o 5 až 10 %. Světové ragby se opírá o výzkum,⁶¹ který ukázal, že nesoulad hmotnosti a rychlosti je významný při docházení ke zranění. Může tak dojít k vážným poraněním hlavy, krku a jiných rizikových částí těla. Když se dva protivníci se dvěma různými tělesnými konstrukcemi střetnou, hrozí tak větší riziko poranění. Priorita číslo jedna této organizace je, aby byla zachována co největší bezpečnost. Proto nechce dovolit, aby lidé s výhodou testosteronu mohli hrát s těmi, co ji nemají.⁶²

Objevují se však experti, kteří s tímto zákazem transgender žen v rugby nesouhlasí. Joanna Harper je výzkumníci na univerzitě v Loughborough, která se věnuje výkonosti transgenderových sportovců. Pro ESPN⁶³ uvedla: „*Kdykoli dojde ke kolizi mezi dvěma lidmi, osoba s menším tělem je vystavena zvýšenému riziku. A tak to bude vždy pravda, že větší hmota a síla jsou chráněny a vytváří větší sílu.*“ Také bychom měli brát na vědomí, že každá trans žena nemusí být větší jak cisgender žena. Přesto většinou to tak je, ale nemusí to být jednoznačné.⁶⁴

Z mého pohledu je důležité brát bezpečnost sportu vážně obzvlášť, pokud se jedná o tak nebezpečný sport jako rugby. Přesto mi přijde poněkud diskriminační pohled zakázat všem transgender ženám účastnit se rugby. Z mého pohledu je velice dobrý argument Joanny Harper, kterým poukazuje na to, že každá transgender žena nemusí mít dva metry a sto kilo, kterými by ohrožovala ostatní soupeřky.

---

⁶⁰ WORLD RUGBY. *TRANSGENDER GUIDELINES*. Online. B.r. Dostupné z: <https://www.world.rugby/the-game/player-welfare/guidelines/transgender>. [cit. 2024-03-03].

⁶¹ <https://www.world.rugby/the-game/player-welfare/guidelines/transgender/women>

⁶² WORLD RUGBY. *TRANSGENDER GUIDELINES*. Online. B.r. Dostupné z: <https://www.world.rugby/the-game/player-welfare/guidelines/transgender>. [cit. 2024-03-03].

⁶³ Entertainment and Sports Programming Networks.

⁶⁴ THOMPSON, Becky. *Rugby saved transgender player Julie Curtiss, so she's fighting the RFU ban against her*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.espn.co.uk/rugby/story/_/id/35574993/rugby-saved-transgender-player-julie-curtiss-fighting-rfu-ban-her. [cit. 2024-03-03].

3 Fair-play ve sportu

Je těžké si představit jakékoliv sportovní utkání, zápas či závod ve kterém by nebylo fair-play. Avšak co je to za pojem? Fair-play je anglický termín, který jako první použil Shakespeare ve hře „Život a krása krále Jana“, kam toto slovní spojení vnesl dvakrát a tím ho vnesl do anglického jazyka. Avšak původní koncept fair-play je zakořeněn v době keltů pod názvem *fir fer*.⁶⁵ Definici fair-play je těžké specifikovat v jiném jazyce než britském, proto se používá všeobecně v různých jazycích bez překladu. „*Děje se tak proto, že slovo fair-play označuje – z jedné strany – spravedlivost a slušnost a z druhé – příjemnost a krásu. Francouzi by za závodníka hrajícího fair uznali takového, který by vystupoval elegantním způsobem, nezpochybňoval vítězství svého protivníka a upřednostňoval radost nalézající se ve sportu i jeho krásu nad vítězstvím v zápase.*“⁶⁶

Přesto, že je fair-play bráno jako součást etiky ve sportu, která udává morální hodnoty, tak nikde nejsou přesně definované hodnoty. Z toho vyplývá, že fair-play je bez přesného obsahového vymezení. To vše i přesto, že přichází opakované pokusy, které se snaží o charakteristiku pomocí vyjmenování jednotlivých norem např. zachování pravidel hry, úcta k protivníkovi, zachování stejných šancí v boji, nevyužívání převahy v losu, rezignace z praktických výhod. Snaží se tak vnímat fair-play jako vnitřní morální postulát,⁶⁷ který vyplývá z džentlmenských praktik.⁶⁸

Zásady fair-play se někdy ze sportu vytrácí a proč tomu tak je? Důvody, které jsou v literatuře uváděny např. snaha být ve sportu nejlepší zbavuje sport příjemnosti, a proto ničí etiku amatérství, protože hra fair nemusí být pro někoho atraktivní.⁶⁹ Fair-play nemizí jen z amatérského sportu, ale i z vrcholového sportu, protože projevy lidskosti ve sportu bývají často označovány za projevy slabosti.⁷⁰

Přesto fair-play je ve společnosti velké téma a zabývají se jím různé studie a instituce, které se snaží šířit propagaci a význam fair-play. Mezi instituce, které se o tuto činnost zajímají, jsou Kluby fair-play, které jsou mimo jiné propojené s národními institucemi, ale i Mezinárodním olympijským výborem. Na podporu fair-play se pořádají různé konference,

---

⁶⁵ JIRÁSEK, Ivo. *Filosofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1176-8, str. 256.

⁶⁶ Tamtéž, str. 257.

⁶⁷ Výchozí předpoklad, který je v dané teorii přijímán jako pravdivý.

⁶⁸ JIRÁSEK, Ivo. *Filosofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1176-8, str. 257.

⁶⁹ Tamtéž, str. 261.

⁷⁰ Tamtéž.

jako např. *Fair Play for all* nebo publikace, které apelují na dodržování pravidel během sportu.⁷¹

3.1 Fair-play a transgender sportovci

Je zapojení transgender sportovců do soutěží s cisgender sportovci fair? Na tuto otázku bych chtěl odpovědět informacemi, které jsem výše zmínil. Účast transgender sportovců můžeme posuzovat z mnoha pohledů. Z jednoho pohledu můžeme brát biologické charakteristiky, kdy mohou mít tito sportovci vyšší svalovou hmotu nebo hladinu testosteronu, která jim může v některých sportech poskytnout výhodu. Přesto musíme mít na paměti, že transgender sportovci podstupují hormonální terapii, která snižuje tyto výhody. Opět i u tohoto musíme být opatrní. Na každého může působit terapie jinak, a proto nemusí být všechny biologické rozdíly eliminovány.

Dále se můžeme dívat na tuto otázku z pohledu inkluze. Zamezením účasti těchto sportovců může dojít k jejich diskriminaci a zároveň k pocitu vyloučení, což může mít negativní vliv na jejich psychiku.

Dalším hlediskem může být spravedlivost. Tím, že povolíme účast transgender sportovcům, může dojít k nezachování rovností a příležitostí u cisgender sportovců. Což z mého pohledu není rovněž ideální situace.

Na výše položenou otázku tedy nedokážu v dnešní době zcela jasně odpovědět. Tato situace není jednoduchá a nemyslím si, že se v blízké době vyřeší. Z mého pohledu je fair-play jeden z nejdůležitějších aspektů sportu, a proto bychom měli pečlivě sledovat, zda nedochází k jeho porušování.

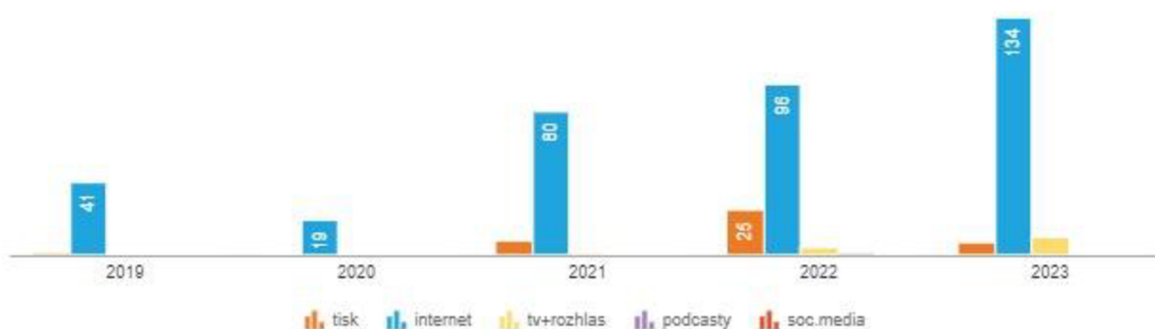
---

⁷¹ JIRÁSEK, Ivo. *Filosofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1176-8. str.261

4 Analýza publikovaných článků metodou Potter Box

V této kapitole se budu věnovat článkům, které vyhledám pomocí online zdroje ANOPRESS. Vyhledané články zanalyzuji pomocí metody Potter Box. Tato metoda je cyklická a propojuje empirii,⁷² hodnoty, principy a zodpovědnost. Klíčová slova pro nalezení článků jsem zvolil „transgender sportovci“ v období od začátku roku 2019 do konce roku 2023. ANOPRESS mi našel přes čtyři sta článků. Počet článků na toto téma roste, což ukázal i graf z Anopressu, který níže uvedu.⁷³ Články, které jsem zvolil do své analýzy jsou z roku 2024.

Na tuto problematiku budu aplikovat model pro přijímání etických rozhodnutí Potter Box. Tento model je složen ze čtyř částí.⁷⁴ První částí je definice dilematu, ve které se snažíme co nejlépe popsat všechna důležitá fakta, situace i aktéry. Druhá část se věnuje hodnotám. V této části se snažíme přijít na hodnoty, jež jsou důležité. V této části roli hrají všichni aktéři včetně reportéra. Zde se snažíme identifikovat konflikt mezi hodnotami. Třetí část se věnuje principům, které nám umožňují vyřešit konflikty mezi hodnotami. Čtvrtou částí jsou loajality, ve kterých zkoumáme závazky nebo odpovědnost vůči aktérům. Příkladem aktérů mohou být zdroje, informace, trh, publikum i veřejnost.⁷⁵

4.1 Článek: „Porazila soupeře i soupeřku. Transgender šipkařka získala v jednom týdnu tituly proti mužům i ženám“

Článek popisuje výhru transgender sportovkyně, Noa-Lynn van Leuvenové, která vyhrála šipkařský turnaj jak mezi ženami, tak i mezi muži. V článku je poukázáno na

⁷² Zkušenost získaná pozorováním, případně pokusem.

⁷³ Online. In: Anopress. Dostupné z: <https://monitoring-anopress-cz.ezproxy.upol.cz/Anopress?xl=knihovna46&xh=minq5i9fxx6mtvhdX1vxb00m279orrn8&nomenu=0>. [cit. 2024-04-11].

⁷⁴ MOTAL, Jan. Analytický seminář z mediální etiky. Cyrilometodějská fakulta univerzity Palackého, 2021. Jedná se o interní studijní materiál, dostupný ve studijní opoře pro studenty Univerzity Palackého.

⁷⁵ Tamtéž.

nesouhlas s jejím zařazením ze strany kolegyň. Nesouhlas s jejich zařazením podtrhlo vyjádření bývalé wimbledonské šampionky Martiny Navrátilové, která s účastí transgender žen taky nesouhlasí.⁷⁶

Naopak jako proti argument v článku je vyjádření profesionální šipkařské federace PDC, která se řídí pokyny MOV a tím se vyhraňuje proti diskriminaci. Generální ředitel minulý rok potvrdit. Že Van Leuvenová splňuje všechny předpoklady, a proto není důvod ji bránit v soutěži.⁷⁷

Na tento článek bychom mohli aplikovat princip Aristotelovy zlaté cesty. Díky tomuto principu bychom mohli nalézt rovnováhu mezi uznáním práv transgender osob a zároveň spravedlivé podmínky pro všechny ostatní účastníky.

Z mého pohledu autorka objektivně pojednává o tomto tématu. Uvádí jak nepříznivé reakce, tak na druhou stranu i podporu generálního ředitele šipkařské federace. Článek se točí kolem hodnot rovnosti příležitostí, respektu k individuálním identitám a fair-play.

Přes negativní postoje v článku však můžeme říct, že Van Leuvenová se zúčastnila soutěži v souladu s pravidly PVC a MOV, což je dle mého názoru eticky oprávněná účast v soutěži.

4.2 Článek: „Žijeme teď v šílené době, ohrazuje se bývalá boxerka proti transgender sportovcům“

Článek se zabývá názory bývalé boxerky Cary Williams, která odsuzuje USA Boxing za povolení účasti transgender ženám. Podle ní je nepřijatelné, aby tito lidé boxovali v ringu proti ženám. Svůj názor podkládá svojí zkušeností, kdy ji mladší boxer zlomil při sparingu žebro.⁷⁸

Článek není z mého pohledu objektivní a ukazuje pohled rozhořčené sportovkyně. Podle ní je důležité uznávat „*realitu a vědu*“. Dále Williams v článku kritizuje účast transgender žen, která může odrazovat ostatní ženy od boxu.⁷⁹

Z mého pohledu zde můžeme najít hodnoty bezpečnosti a zdraví, kdy by měla být zachována bezpečnost všech sportovců. Dále v článku rovněž vnímám hodnotu rovnosti příležitostí, kdy je kladen důraz na to, aby se neubíraly příležitosti ženám.

---

⁷⁶ MARKUP, Michal. *Porazila soupeře i soupeřku. Transgender šipkařka získala v jednom týdnu tituly proti mužům i ženám*. Online. In: Irozhlas.cz. 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ostatni-sporty/transgender-sipkarka-van-leuven-vyhra-muzsky-i-zensky-turnaj_2403251239_mim. [cit. 2024-04-08].

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ SVĚCENÁ, Karolína. *Žijeme teď v šílené době, ohrazuje se bývalá boxerka proti transgender sportovcům*. Online. WWW – cz. 2024. Dostupné z: <https://www.kaocko.cz/zijeme-ved-v-silene-dobe-ohrazuje-se-byvala-boxerka-proti-transgender-sportovcum>. [cit. 2024-04-08].

⁷⁹ Tamtéž.

Na tento článek bych také aplikoval princip Aristotelovy zlaté střední cesty, kdy bychom našli rovnováhu mezi rovnými příležitostmi všech lidí, ale zároveň si připouštěli rizika, které mohou do ženské kategorie transgender ženy vnést.

Cary Williams má obavy o bezpečnost žen v boxu s transgender ženami vzhledem k případným zraněním. Také poukazuje na to, že v případě povolení transgender žen může dojít k odlákání potenciálních zájemkyň o box. Dále také říká, že soutěžit s transgender ženami není spravedlivé kvůli možným fyzickým výhodám.

Článek je z mého pohledu dost jednostranný a nemyslím si, že je zcela objektivní. Přesto souhlasím s tím, že je důležité mluvit o zachování bezpečnosti a spravedlnosti v ženských kategoriích.

5 Mediální výstup

Pro svůj mediální výstup v rámci bakalářského projektu jsem si zvolil podcast. Tento projekt se uskutečnil pod vedením paní magistry Veteškové. Podcast je dlouhý třináct minut a třicet čtyři sekund. Nahrávky jsem upravoval v programu Audacity. Tato práce stojí na výpovědích dvou sportovců.

Na jedné straně Vojtěch Mařátko, vrcholový plavec, a na druhé straně Anna Nicole Kučerová, transgender golfistka. V první části podcastu je věnována panu Mařátkovi, který mluví o jeho pohledu na transgender sportovce a zda mu připadá soutěžení s nimi fair-play. Na druhé straně mluví paní Kučerová, která velice otevřeně mluví o svém příběhu a také popisuje reakce společnosti na transgender sportovce.

Cílem tohoto podcastu bylo vytvořit konfrontační podcast, který uvede dva úhly pohledu dvou sportovců a každý z nich představí svůj pohled na tuto situaci. Posluchač si nakonec bude moc sám zvolit, který z názorů bude jemu samotnému bližší.

Vedlejším mediálním výstupem je anonce, která představí podcast v textové podobě. Odkaz k praktickému výstupu:

<https://owncloud.cesnet.cz/index.php/s/SxmraYYwbAmNxNc>

Závěr

Ve své práci jsem se snažil představit velice diskutované téma transgender sportovců a aplikovat ho do etiky sportu. Mým cílem bylo vysvětlit čtenářům jednotlivé pojmy a ty následně aplikovat do problematiky, která se okolo transgender sportovců vyskytuje. Úvodní kapitolou jsem chtěl obecně představit etiku, čím se zabývá a jaký má význam. Dále jsem navázal podkapitolou, která se zabývala sportem, kde jsem kladl důraz na význam sportu v dnešní společnosti. Další podkapitola už byla věnována etice sportu, která představuje hodnoty, kterými se jednotlivý sportovci měli řídit. Poslední částí této kapitoly je rámec MOV, který pojednává o spravedlnosti, inkluzi a nediskriminaci. Z tohoto rámce si myslím, že je nepochybně důležité dodržovat jak spravedlnost, tak nediskriminaci v soutěžích. Přesto inkluze je pro mě stále otázkou, na kterou stále hledám odpověď.

Druhou kapitolu jsem věnoval transgenderu. Na začátek jsem vysvětlil, kdo tito lidé jsou a jakým procesem musí projít při změně pohlaví. Proces jsem aplikoval do práce, jelikož mi přišel důležitý z důvodu dlouhodobého a náročného procesu. V této kapitole se také věnuji třem světovým organizacím, které se liší v přístupu účasti transgender osob oproti MOV. Ke každé organizaci jsem se snažil představit oba úhly pohledu, aby si každý čtenář mohl udělat vlastní názor.

Třetí kapitola je věnována fair-play. V první části této kapitoly se věnuji obecnému představení tohoto pojmu a jeho významu dnes. Také zde zmiňuji, že myšlenka fair-play začíná být v posledních letech narušována. Zároveň se o její udržení snaží různé organizace, které bojují za její dodržování. V této kapitole si také pokládám otázku, zda soutěž transgender sportovců s cisgender je fair. Na tuto otázku jsem čerpal odpovědi z předešlých kapitol. Výsledkem je, že zatím na tuto otázku nemám jasnou odpověď, tudíž se nemohu přiklonit ani na jednu stranu názoru. Přesto v závěru kapitoly však zdůrazňuji, že by fair-play v oblasti sportu nemělo být narušováno.

Další částí mé práce je analýza publikovaných článků pomocí metody Potter box. Prostřednictvím analýzy dvou článků jsem se zaměřil na klíčové aspekty a hodnoty, které se tohoto tématu týkají. Jeden článek se snaží z mého pohledu o vyvážený přístup, druhý naopak pouze o jednostranný názor. Z toho také usuzuji, že pohledů i z mediální sféry je na toto téma mnoho, a proto je důležité k tomuto tématu přistupovat s vyvážeností.

V poslední kapitole jsem představil svůj mediální výstup, kterým je podcast a anonce. Ve svém podcastu mám dva respondenty. Jeden respondent je ze skupiny cisgender sportovců, který má vyhraněný názor, jímž je inkluze. Naopak druhý respondent je

transgender sportovkyně, která v inkluzi zas takový problém nevidí. Těmito názory tak vzniká konfrontační podcast s otevřeným koncem.

Z mého pohledu je mylná představa nastavit pravidla, která by platila pro všechny sporty. Myslím si, že každý sport je individuální a měl by pracovat s tím, aby nebyla narušena jeho hodnota. Domnívám se, že dnešní společnost, jak ve sportu, tak v široké veřejnosti není připravena na inkluzi v oblasti sportu. Z mého pohledu by se mělo o tomto tématu mluvit a vyvracet případné mýty, které se ohledně transgender sportovců vedou a tím by se mohl zlepšit i vývoj inkluze.

Anotace

Příjmení a jméno autora: Daniel Rošt

Název fakulty a katedry: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra komunikace

Název bakalářského projektu: Etika sportu se zaměřením na transgender sportovce

Jméno vedoucího bakalářského projektu: ThLic. Mgr. Michal Štverák

Počet stran: 36

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 31

Rok obhajoby: 2024

Klíčová slova: transgender, sportovec, spravedlnost, etika, sport, inkluze, diskriminace

Bakalářská práce se věnuje etice sportu se zaměřením na transgender sportovce. Práce se snaží poukázat na problematiku transgender sportovců. Cílem práce je představit objektivní pohled na tuto problematiku, aby si každý čtenář mohl vytvořit svůj názor, dle relevantních informací. Součástí bakalářské práce je také analýza dvou článků, které se věnují tématu transgender sportovců. Na tyto články jsem aplikoval metodu Potter box. Bakalářská práce také obsahuje mediální výstup ve formě podcastu a anonce.

Abstract

Author's surname and first name: Daniel Rošt

Name of the faculty and department: the Cyril and Methodius Theological Faculty of Palacký University in Olomouc, Department of Communication Studies

Title of bachelor project: Sports ethics with a focus on transgender athletes

Name of the supervisor of the bachelor project: ThLic. Mgr. Michal Štverák

Number of pages: 36

Number of appendices: 0

Number of literature used: 31

Year of defence: 2024

Keywords: transgender, athlete, justice, ethics, sport, inclusion, discrimination

The bachelor's thesis is devoted to sports ethics with a focus on transgender athletes. The work tries to highlight the issue of transgender athletes. The aim of the work is to present an objective view of this issue so that each reader can form his own opinion based on the relevant information. Part of the bachelor's thesis is also an analysis of two articles that deal with the topic of transgender athletes. I applied the Potter box method to these articles. The bachelor thesis also contains media output in the form of a podcast and an announcement.

Bibliografie

Monografie:

ČECHÁK, Vladimír a LINHART, Jiří. *Sociologie sportu*. Naučná literatura. Praha: Olympia, 1986.

HOGENOVÁ, Anna. *Etika a sport*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-499-3.

JIRÁSEK, Ivo. *Filosofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1176-8.

KUNZ, Vilém. *Společenská odpovědnost ve sportu*. Praha: Grada Publishing, 2020. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-1209-8.

REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001. ISBN 9788085927856

SCHALLER, Gérard a KOVÁŘ, Pavel, ŽURMAN, Alexandr a NOVÁKOVÁ, Marcela (ed.). *Olympijské hry Od Athén k Athénám: 1896-2004*. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-852-0.

SOMMER, Jiří. *Malé dějiny sportu, aneb, O sportech našich předků--: sportování ve znamení býčích rohů, jak to vypadalo v Olympii, gladiátorské hry, Artušovské hry, lov jako sport, rodí se fotbal, hry gentlemanů, moderní olympijské hry*. Olomouc: Fontána, 2003. ISBN 80-7336-116-7.

ŠILER, Vladimír. *Etika: (studijní opora pro distanční vzdělávání)*. Vyd. 1. v tištěné podobě. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007. ISBN 978-80-7368-323-8.

THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Filozofie (Portál). Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-806-6.

Diplomové práce:

CZUCZOR, Richard. *Etické principy antických her ve sportu* Online. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury. 2014. Dostupné z: <https://theses.cz/id/czfeg7/>. [cit. 2024-04-11].

STRÝHALOVÁ, Šárka. *Inkluze dle sexuální orientace a genderové identity ve sportu* [online]. Brno, 2021 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/hsfki/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce Petr FILO.

Internetové dokumenty:

Doležalová, P., Heumann, V., Orliková, B., Hull-Rochelle, G., Pavlica, K., et al. (2021). Rozvoj duševní pohody u transgender klientů. Poznatky a holisticky orientovaný terapeutický přístup. Národní ústav duševního zdraví, Klecany.

ELIGIBILITY REGULATIONS FOR TRANSGENDER ATHLETES. PDF. 2nd. 2023. Dostupné také z: <https://worldathletics.org/download/download?filename=c50f2178-3759-4d1c-8fbc-370f6aef4370.pdf&urlslug=C3.5%20%E2%80%93%20Eligibility%20Regulations%20Transgender%20Athletes%20%E2%80%93%20effective%2031%20March%202023>.

Fair". Online. In: News and views on the state of swimming. Dostupné z: <https://www.stateofswimming.com/nancy-hogshead-makar-to-trans-champion-lia-thomas-sports-not-based-on-identity-but-biology-advantages-of-male-puberty-cannot-be-rolled-back-it-isnt-fair/>. [cit. 2024-01-31].

"Giving the best of yourself: a Document on the Christian perspective on sport and the human person, from the Dicastery for Laity, Family and Life, 01.06.2018. Online. SUMMARY OF BULLETTIN. 2018. Dostupné z: <https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2018/06/01/180601b.html>. [cit. 2024-04-03].

IOC Framework on fairness, inclusion and non-discrimination on the basis of gender identity and sex variation. Online. In: Transathlete.com. Dostupné z: https://www.transathlete.com/_files/ugd/2bc3fc_483de30a599e4972b418f20994048b5a.pdf. [cit. 2023-03-22].

Jak probíhá „oficiální“ tranzice v ČR? Online. Trans*parent. Dostupné z: <https://jsmetransparent.cz/pro-trans-lidi/jak-probiha-oficialni-tranzice-v-cr/>. [cit. 2024-01-18].

Jones, B.A., Arcelus, J., Bouman, W.P. *et al.* Sport and Transgender People: A Systematic Review of the Literature Relating to Sport Participation and Competitive Sport Policies. *Sports Med* **47**, 701–716 (2017). <https://doi.org/10.1007/s40279-016-0621-y>

KUČEROVÁ, Tereza. Naděje pro trans lidi. ÚS zvažuje zrušení nutnosti operace při změně pohlaví. Online. In: Zpravy.iDNES.cz. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/trans-lide-ustavni-soud-sterilizace-premena-pohlavi.A200213_142845_domaci_kuce. [cit. 2024-04-09].

LORD, Craig. *Nancy Hogshead-Makar To Trans Champion Lia Thomas: ‘Sports Not Based On Identity But Biology ... Advantages Of Male Puberty Cannot Be Rolled Back – It Isn’t Fair’*. Online. In: News and views on the state of swimming. Dostupné z: <https://www.stateofswimming.com/nancy-hogshead-makar-to-trans-champion-lia-thomas-sports-not-based-on-identity-but-biology-advantages-of-male-puberty-cannot-be-rolled-back-it-isnt-fair/>. [cit. 2024-01-31].

MARKUP, Michal. *Porazila soupeře i soupeřku. Transgender šipkařka získala v jednom týdnu tituly proti mužům i ženám*. Online. In: Irozhlas.cz. 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ostatni-sporty/transgender-sipkarka-van-leuven-vyhra-muzsky-i-zensky-turnaj_2403251239_mim. [cit. 2024-04-08].

MOTAL, Jan. Analytický seminář z mediální etiky. Cyrilometodějská fakulta univerzity Palackého, 2021. jedná se o interní studijní materiál, dostupný ve studijní opoře pro studenty Univerzity Palackého.

Online. In: Anopress. Dostupné z: <https://monitoring-anopress-cz.ezproxy.upol.cz/Anopress?xl=knihovna46&xh=minq5i9fxx6mtvhdx1vxb00m279orn8&nomenu=0>. [cit. 2024-04-11].

PECHAROVÁ, Barbora. *Změnila pohlaví, jen aby mohla vyhrávat? Transgender plavkyně promluvila*. Online. In: SPORT.CZ. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/vodni-sporty-zmenila-pohlavi-jen-aby-mohla-vyhravat-transgender-plavkyne-promluvila-3405946>. [cit. 2024-01-31].

POLICY ON ELIGIBILITY FOR THE MEN’S AND WOMEN’S COMPETITION CATEGORIES: (BOTH APPROVED BY THE FINA BUREAU AND RATIFIED BY THE

FINA CONGRESS ON 19 JUNE 2022). PDF. 2022. Dostupné také z: <https://resources.fina.org/fina/document/2023/03/27/dbc3381c-91e9-4ea4-a743-84c8b06debef/Policy-on-Eligibility-for-the-Men-s-and-Women-s-Competition-Categories-Version-on-2023.03.24.pdf>.

SKOBLÍK, ThDr. Jiří. *Morálka v křesťanské praxi* [online]. In: [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.pastorace.cz/Knihovna/10-Etika-sportu.html>

Storr, R., Jeanes, R., Rossi, T., & lisahunter. (2022). Are we there yet? (Illusions of) Inclusion in sport for LGBT+ communities in Australia. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(1), 92-111. <https://doi.org/10.1177/10126902211014037>

SVĚCENÁ, Karolína. Žijeme teď v šílené době, ohrazuje se bývalá boxerka proti transgender sportovcům. Online. *WWW – cz*. 2024. Dostupné z: <https://www.kaocko.cz/zijeme-ted-v-silene-dobe-ohrazuje-se-byvala-boxerka-proti-transgender-sportovcum>. [cit. 2024-04-08].

THOMPSON, Becky. *Rugby saved transgender player Julie Curtiss, so she's fighting the RFU ban against her*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.espn.co.uk/rugby/story/_/id/35574993/rugby-saved-transgender-player-julie-curtiss-fighting-rfu-ban-her. [cit. 2024-03-03].

WORLD RUGBY. *TRANSGENDER GUIDELINES*. Online. B.r. Dostupné z: <https://www.world.rugby/the-game/player-welfare/guidelines/transgender>. [cit. 2024-03-03].

Závěry Rady o rovnosti LGBTI osob. Online. In: Evropská rada. 2016, 23.2.2018. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/06/16/epsco-conclusions-lgbti-equality/>. [cit. 2024-03-03].